

4

ROXANA

TRAGÆDIA

A plagiarij unguibus vindicata, aucta, & agnita
ab Authore

GVLIELMO ALABASTRO.

LONDINI,
Excudebat Guilielmus Jones.
1632.

215.01

CLARISSIMO
DOCTISSIMOQUE

VIRO RADVLPHO FREE-
MAN, Equiti Aurato, Regiæ
Britanniarum Majestati à
Supplicibus, GVILIEL-
MVS ALABASTER
Salutem.

Nte quadraginta
plus minus annos,
morticinum hoc e-
didi duarum heb-
domadarum abortum, & uni-

A 3

us

Epistola Dedicatoria.

us noctis spectaculo destina-
tum, non ævi integri. Cumq;
tanto temporis intervallo qui-
evisset, in æternum dormitu-
ram speravi fictitiam Roxa-
nam, inter manes populares
suos. Cùm ecce nuper plagi-
arius quidã de crucis beneme-
rito nuncupatus corruptum
poematis hujus exemplar na-
ctus, suscitavit Roxanam dor-
mientem, et reluctantem, &
de vitijs proprijs consciam, i-
terum protraxit in famæ the-
atrum, ut sui ipsius tragædiam
ageret. Et præter ea quæ ex
partu

Epistola Dedicatoria.

partu præcipitato vitia trahe-
bat, addidit de suo tot menda,
ut certasse mecum videatur,
uter crebrius peccaret. Quid
facerem? An paterer vagari li-
brum sceleratum, qui nomen
meum si non à fronte, tamen
à tergo gereret? vel senex sep-
tuagenario propior, Musas
juveniles procarer, ingenio jã
marcente, & conditione vitæ
abhorrente. Vicit paterna in-
doles, ut foetum juventutis à
cura senis non deponerem.
Revocavi igitur ad calculos
plurima quæ admisisset cri-
mina,

Epistola Dedicatoria.

mina, vel ex ingenio proprio,
vel pravo amanuensium con-
fortio. Prodit ergo jam Rox-
ana, literata magis à stigma-
tibus, quàm à scientia; & cre-
bra linearum interpolatione
caperata, patri suo similiorem
se exhibet. Tibi ergo pro ve-
teri amicitia, cothurnum hunc
mitto, qui pro ingenij perspi-
cacia & Musarum familiari
commercio, potes, quæ à me
omissa sunt, corrigere, vel pro
amore tuo defendere. Nam
si totum dictionis hujus loliū
extirpassem, magna pars arvi
hujus

Epistola Dedicatoria.

hujus cespite careret. Admo-
nendus eras, recitare ista cum
spuma soni, ut solent poetæ
tragoedias suas, quia in gran-
dus quodammodo excolun-
tur, quæ cum ampulla oris le-
guntur. Sed servabis vocis ro-
bustæ accentum in Lamenta-
tionem Romæ, quæ intra an-
num in scenam prodibit: de
illa bene sperare audeo, huic
pretium ad arbitrium lectoris
statuo.

Vale.

V. CL^{mo}. COLLEGÆ
SEMPER-AMICO GVL-
ELMO ALABASTRO
Th.D. Roxanam rediivam
Sonulo Hendecasyllabico
gratulatur
HUGO HOLLANDVS.

EN Roxana superstes è profundo
Orci limine nuper est regressa:
Que casu nimis improbo repressa
Nunc toto volit expiata mundo.
Quis Graiūntoriat ore tam rotundū,
Cuius tam cita Musa tamque pressa?
Que necdum senio est premente fessa,
Sed cursu instar aque fluit secundo.

H.

Ad Authorem.

*Hic Roxana triumphet atque proles,
Queis vates Clarii est vetus Minister,
Et vatum quot ubiq; sunt Magister.
lis sit pro tumulo hæc stupenda moles,
Quam non diruet æstuans Atossa,
Nec Tempus sacra dissipabit ossa.*

AD

AD
CLARISSIMUM
ATQUE DOCTISSIMUM
VIRVM D. GVLIELMVM
ALABASTRVM S. T. D.
super Tragœdiâ suâ *Roxanâ*
ex jure repetitâ, secundum
vindicias assertâ, &
nunc ab ipso
editâ.

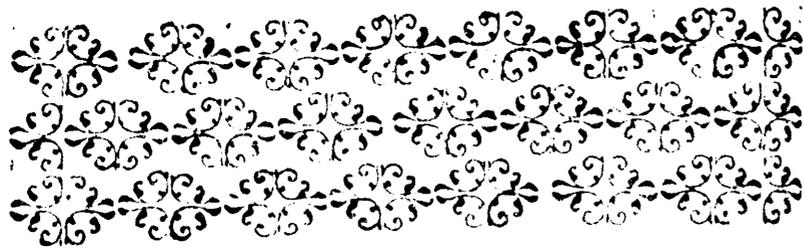
Roxana scenæ emancipata pulpitis
Olim, ubi, cothurno nixa, contempsit
Calcavit astra, condidit cœlo caput, (solū,
Eheu! tot annis libera & iuris sui
Servire tandē cogitur avaris typis; (tens.
Hinc mutila miserè prodit et mendis sca-
Non tã nocebat perfidum *Besſi* caput,
Non

Ad Authorem.

Non ipsa Atossa tam cruentabat flagris,
Plagisque arabat pellicis roseam cutem:
Quàm qui ceartuavit Aonium hoc melos
Plagiarius, Procrustis ad lectum & suum
Luxânq; detruncânq; Sophocleos modos.
Roxanæ at isti vivit (et vivat) pater,
Molente melior, qui manu iniectâ asserat
Cerebrigenâ prole, Esse et hanc dicat suâ.
Uterq; plagio gratiam hanc refert tamen;
Hic, quòd iuventæ sic datur lusu frui;
Illa, hinc quòd almam sanior lucem videt.
Tantum aura lectorum benigna si favet,
Iubeto simul omnes, Valere et Plaudere.

THO. FARNABIVS.

ROX.

ROXANA.

Dramatis Personæ.

Molcontis umbra
Mors
Suspicio
Oromasdes Rex
Atossa Regina
Bessus
Arsaces Senator

Roxana Moleontis filia
Sisimithres Roxanae filius
Artaspe filia
Nuncius
Damiana nobilis aulica
Chorus famularum Reginae

ARGV

ARGVMENTVM.

OXartes Bactriae Rex moriturus, regni filijq; Oromasdes tutelam fratri Moleonti commisit dū puer per aetate regno habilis esset. Oromasdes cum ex ephebis excessisset, regnum à patruo reposcit, quo moras neccente, et nepotis aetatem rebus gerendis indoneam causante, Oromasdes è Bactria ad Gangaridas fugit, et Gangaridarum regis filiam uxorem duxit, justisq; copijs instructus Bactriam revertitur, et patrum Moleontem regno vitaq; detrudit: Erat Moleonti filia Roxana, quam, ne in victoris manus veniret, in loco secretae sylvae remotissimo, cum alijs fidelissimis seclusit, omniaq; ad vitam necessaria simul congregavit: Postea verò dum Oromasdes per hanc sylvam venatur, à reliquis aberrans, solo Bessio comite, in hunc locum incidit, et Roxanam ibidem inclusam; cumq; puellae inspectae amore teneretur, primò blanditijs sibi conciliat, deinde conjugis loco habet, atq; filium et filiam ex ea sustulit; dum

hac

Argumentum.

hæc per annos decem geruntur, tandem Bessus Atossæ Reginae amore captus, ut voti compos fieret, rem totam Reginae aperit. Quæ Zelotypo furore correpta, hac conditione mutam pollicetur gratiam, ut Roxanam liberosq; ejus sibi in manus traderet. quo facto, matrem cum liberis crudelissimè interficit, et Besso quod promiserat exolvit: Quod cum Regi per Reginae nutricem intulisset, Bessum occidit, et de Regina tollenda cogitat. Illudq; consilium placet, ut cum à Regina ad convivium invitaretur, corollâ venenatâ quam capite gestabat poculo impositâ rem conficeret; quumq; eundem dolum Atossa Regi parasset, mutuo scelere pereunt.

ROX.

I

ROXANA.

ACTVS PRIMVS,
SCENA PRIMA.

Moleontis umbra.

U *Trunne noctis ille Tartarea vapor
Depinxit oculos ludicris mundi notis?
Vegetumq; rerum examen errore implicat?
An hoc quod oculis haurio late meis,*

*Illæ est scelestæ et execrata Bactria?
Quamvis hebescant oris ista lumina,
Fulvosque solis halitus abhorreant:
At illa pernix pupa vindictæ videt,
Et vel per ipsa furva noctis viscera
Molemque terræ conspicitur Bactriam.
Video superba turrium cacumina,
Urbisque festa tempora (at festa haud diu)
Agnosco celsum regie fastigium.
Nunc hostis, olim sed meum (heu olim decus)
Iam video nimium, præstat Orcum regredi:*

B

Est

*Est Orcus hic, et si quid Orco seuius.
 Sed mollis, excors, vane, quid seuis dolor?
 Spaciumq; pœnis debitum, questu teris?
 Vindicta viva, et aequilibris ultio,
 Nictu corusci fulminis peruicior,
 Et ignis altis rictibus voracior,
 Age: quod superstat, saucij animi pabulum
 Perpes vorato: luxuriat nudum jecur,
 Vacat dolori: credo iterum hominem induam.
 Adhuc furoris vivit humani modus
 In corde nostro: nec dum odia persensimus,
 Que spectra, larvas, et malas animas decent:
 Iras vigere à morte, non mori scient.
 Sed verba velitamur, et dies fugit,
 Quam Parca Furijs constituit ultricibus.
 Promissa sed quid auxilia nectunt moras,
 Que destinavit arbiter stygis mihi?
 Gravis ultioni, vel leuissima est mora.
 Sed quale spectrum se intuenti interferit?
 Vel quantus illi livor, et terror subest?
 Quod si tenaci mente, mihi consto satis,
 Mors est: furentes sensimus semel manus,
 Postinde nunquam vidimus: vivos amat,
 Illic moratur: mortui nequeunt mori.*

ACTVS PRIMVS,
 SCENA SECUNDA.

MORS.

Mors. Moleontis umbra.

MORS. **M**oleontis umbra, si quid exequendū habes,
 Quod nostra leuius opera conficiat tibi,
 Effare; morti nemo frustra supplicat,
 Si bilis atra, et peruicax ira sitis,
 Quae totus aestus, riganda est sanguine,
 Frustra invocabis numina, et lentis moris
 Franges doloris impetum. possum brevi
 Compendio prestare, quod mille ambitus.
 Nam bella, morbi, pestis, et peior fames
 Mihi ministrant, turba ceu satellitum.
 His seuiο, et sine his; mihi namque est mali
 Ars mille formis, aculis incognita,
 Semperque morbi nova propago pululat.
 Quin grandis etiam pompa medicorum mihi
 Operam ministrat, tergit ingenium meum
 Labor scholarum; Discipula Machaonis
 Profiteor esse: simplici graterer via,
 Si non acuta consilia medici darent,
 Vt vita ab ip'a fieret antepharicum
 Vita: sub illo rore potor dulcius.
 "Ingratus apparatus est reliquus necis,
 "Medicina lethum temperat cum gratijs.
 Moleon. Cōmunis ordo est, et necessitas mori.
 "Quae lege fati, et more transigitur suo,
 "Vindicta non est illa, sed maturitas
 "Caduca vita; semper et homines prope.
 "Non est mori miseria, sed miserè mori.
 MORS. Quae tanta curis pectus insanis agit
 Crudelis ira! tam furentis impetus

B 2

Non

Non est origo tenuis, effare hoc mihi.
 Morti vacabit semper excidij novae
 Audire causas: Mol exequar lubentius,
 Ut fama tanti sceleris, et meritis pudor
 Iusto dolore sauciam te concitet
 Nostris favere partibus; mixta manu,
 Insorta sic vindicta feriet fortius.
 Hac gloriosa regna lata Baetria,
 Olim Oxyartes frater obtinuit meus,
 Qua regna moriens credidit dextra mea,
 Dum temperando filius scepro foret
 Par Oromasdes; non erat in animo mihi
 Fidei deesse, aut linea recta viam
 Limare, regni devia cupidine.
 Harebat ista cura sed factis meis,
 Ut fieret usu dignus imperio patris,
 Annisque pariter. Ille sed mora impotens
 Regnique seva fervidus cupidine,
 Praecipit tempus: et Gangaridum
 Regem petivit, cujus et natam thoris
 Despondit, et conflagavit ad bellum viros.
 Diuque Marte pendulo, tandem tamen,
 Pugnâ potitur. (qualis est belli alea)
 Vitaque me, et regno exiit, vita altera.
 Sed damna vita gravia, nec solij forent
 (Utrumque quamvis grave sit) his nisi additum
 Nata fuisset dedecus, et injuria.
 Quam ne superbo prada victori foret,
 Mali futuri providens, et nunc datis

(Tam

" (Tam certus augur rebus in malis timor)
 Et sole et orbe nescijs, sylvâ insimâ
 " Clausi secretam (sed palam illa est femina)
 " Quam non recondunt, castitas, pudor, fides.
 Quin et Diana dedicatam virginem
 Turri sacra vi marmoris reconditam,
 Ut illa casto flore serviret Dea:
 Illamque tutam ab hoste servaret Dea.
 " Sed nulla turris, nulla religio satis
 " Munita, quam non curiositas levis,
 " Profana vel libido faciat perviam.
 Frustra Deos rogavimus, frustra pi.
 " Deos Tyrannis usus, haud pietas facit.
 " At sola simplex turba veneratur Deos.
 Rex Oromasdes forte venatu suis
 Socijs aberrans, repperit natam meam
 Sylvis reclusam, cumque Atossæ conjugis
 Maritus esset, ambiit stupro meam
 Violare natam, sed meam natam nego,
 Quæ cum tyranno, et sanguinis nimis sui
 Et Adultero, et quod leve erat, homicidâ patris,
 Amore, stupro, nuptijs haesit malis.
 Quin et quod uxor sterilis abnuit dare,
 Dedit Tyranno liberos; fecit patrem,
 Per quem illa patre carust, atque illâ pater.
 Id nempe solum defuit malis meis,
 Fœcundus hosti ut essem; et ex qua surgeret
 Vindicta patris, hostis oriretur domus;
 Et spes senectæ, et regij throni iubar.

B 3

Inimicus

*Inimicus orbis ne esset, ego pater fui,
 Felicitatem credidi natam, via
 "Sola hac miseria fuerat. Ad summum mali
 "Nisi à seipso, nemo fit plene miser:
 In impudicam hanc pellicem, et matrē malā,
 Qua Neptis esse, et esse nata vult mihi,
 Sed utrumque nomen neptis, et nata execror:
 Et hunc tyrannum, sanguinis nostri luem,
 Nepos, generque qui cupit dici meus,
 Sed utrumque nomen patruī, et soceri execror.
 In hunc, in illam, in utrumque, et utrinque irruant
 Moleontis odia: bene fit: utrosque implicat
 "Unus reatus: Sape violentus furor
 "Cum justus hostis defuit, deserbuit.
 In quos feratur, ira nostra repperit;
 Ne desit hostis, nata se nostra obuiat.
 Savire discam hinc rectius, et in filia
 Experiār, in nepote quod post exequar.
 Mors. Ingens malorum messis, et scelerum ambitus
 Perplexus, unde tot capita, et propagines
 Odi resultant, fertilis morti seges.
 Sed quale tanta ad scelera commentum placet,
 Unde ordieris? cuius auspicijs ages?
 Authore quo, quid incipi momentum habet.
 Moleon. Pulchre statutū est: vota se nostra explicant.
 Spem de futuris foveo, principium liquet.
 Ministra sceleris sola suspicio placet;
 Hanc evocato, in abdito inferni latet,
 Omnes latere gestiens, et se latens.*

*Vt suspicetur, suspicax etiam fui.
 Mors. Quid moliaris sentio, et monstrum scio,
 Quod plurimos morti dedit, plures dabit.
 Isthic morare; quod cupis sistam tibi.*

ACTVS PRIMVS,

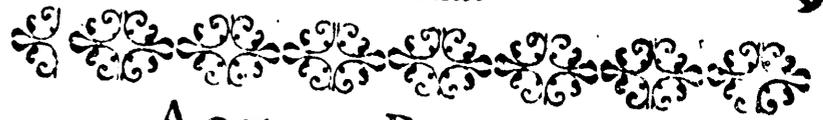
SCENA TERTIA.

Moleontis umbra sola.

Canis Britannus vertagus velut celer,
 Quando latentis indicem odorem fera
 Haussit rapaci nare, gestit artubus
 Cunctis, et ora sufflat, et latratibus
 Nictens acutis, precipit quod non habet,
 Et non videt; sed spe tamen videt, et habet.
 Sic execrata divitem pradam domus
 Percipio blanda speculā, at amicā tamen,
 Certamque facile credo, quia certam volo.
 Nunc vivere incipio, hostis incepit mori:
 Nunc faustiori sorte quam prius rego.
 "Hoc imperare est: nolle quicquid non potes,
 "Aut posse quod vis: possumus, reges sumus;
 Et fuimus olim: sed luent per quos stetit
 Quod fuimus. Occupanda nunquam scepra sunt,
 Nisi propter hostes, esse mihi regem lubet.
 Agite ministri; quis minuet istum mihi
 Dolorem, ut inde crescat ipse, qui me amas
 Ostende (nullum majus indicium peto)

*Dilecta capita mihi nepotum, filia,
 Generique monstret, absque corporibus magis
 Forsan placebunt: si redire in gratiam,
 Odiumque querant diluere, hac sola est via.
 Sed sentiant se quando moriuntur, mori:
 Et antequam moriuntur, hoc mortem facit.
 Tamne expeditè? prius amicos credidi,
 Nunc sentio. Quid hoc? viden nata caput?
 Roxana salve: patris in amplexum veni.
 Solet perire mortuus forma decus:
 Sed crevit in te nata: quanto es pulchrior
 Defuncta (si non iudico nimis pater.)
 Et hac nepotum capita, de matre auguror,
 Patri nec abludunt, habent et quiddam avi:
 Nepos, generque gemina amicitia nota.
 Optate patruo nepos, socero gener,
 Optate per te, at liberis et conjuge
 Optatior gemina: Hic modum ira ponimus.
 Vindicta tandem pereat, et malus furor.
 Sed non peribit, anime quo pergas vide.
 Incogitantes, garruli, et (quod maximum
 Inesse vivo huic pectori potuit scelus)
 Pene innocentes fuimus, innocuè loqui
 "Dum discimus: non parvus ad amorem est gradus
 "Affari amanter, sentias contra licet.
 "Quod sustinebis dicere, et facere id potes.*

ACTVS

ACTVS PRIMVS,
 SCENA QVARTA.

Mors. Suspicio. Moleontis umbra.

Mors. *S*ic illum in omnes ira crudelis rapit.

Susp. *A*tendo, sed precede: Mors: cur nectis mo-

Susp. *E*gone mortem pati ar à tergo sequi? (ras?)

Vt falx tibi est, sic colla mihi. Mors. frustra times.

Sulp. *F*rustra veretur nemo, quod nemo fati.

Mors. *S*ed cur lates? Susp. *s*uspicio quare sim rogas?

Mors. *Q*uo jam recurris? Susp. *m*etuo ne fures domum

*M*e absente rapiant, Mors. *s*ed nihil domi est tua.

Susp. *A*t cura magna est, ne pereat illud nihil.

Mors. *N*umerasne claves Susp. *f*ortè conjux inscia

*S*ubduxit unam absente, quo me, pellicem

*I*nducat. Mors. *A*n vietus, et cascus senex?

Susp. *A*urora Tythonum rapuit aequè senem.

Mors. *P*ectus perambit clathra cur plicatilis?

Susp. *D*eprènsa sum, quorsum ista sciscitatio?

*E*t ille testis suspicor verbis datus?

Mors. *R*ex est, nec esse regibus testes licet.

Susp. *A*t regni ob usum multa reges perpetrant

*Q*ue non decent, Mors. *c*ur exilis loco tuo?

Susp. *N*e pulvis illic subsit igneus, mico.

Mors. *Q*uid tecta spectas, unde nil veniet mali?

Susp. *T*egula subruit impluens se Iupiter.

Moleon. *M*onstrum nigrantis Tartari, sub quo lates,

Illudque

*Illudque sub te latitat, omitte hos leves
 Sagacis animi, & suspicacis impetus.
 Quid in teipsum sevis? Auxilium mihi
 Promitte, dabitur magna materia mali:
 Servi libido, regis ignotus thorus,
 Regina spreta, et spreta quod sit nesciens.
 Ignara pueri mater, et matris puer,
 Gener, nepotes, mater, infesta omnia.
 Susp. Cur tu immerentem filiam ulcisci paras?
 Moleo. Vtrum immerentem stuprum? an impietas facit?
 Susp. Sed passa vim est invita: Moleo. credo et nup-
 Et liberos. Susp. quid virgo faceret impotens? (tias,
 Moleo. Quod nata Leda fecit, et quod Belides
 Vetus exolevit fama, fecisset novam.
 Susp. Habes nepotes regis heredes avi:
 Moleo. Sed habeo generum patris homicidam sui.
 Susp. Sevis genitor in filiam, Moleo. vel in patrem,
 Vel in meipsum, dummodo hostem sevio.
 Susp. Quid suspicabor esse faciendum mihi?
 Moleo. Quodcumque durum, triste, crudele, horridum
 Scelus, atque si sit scelere nomen dirius,
 Quod suspicari nulla suspicio potest.
 Nec mors piare, plana poenarum agmine.
 Contagione regiam, sed pessima
 Accende: qualem ipsi metuas cum accenderis.
 Ingredere tota, sicut ad facinus soles.
 Quod ipsa abhorres, nulla pars aula vacet,
 Tuique nulla, minimi suspicio volet
 Seu vera, seu sit falsa, dummodo mala.*

Si

*Si quicquam amoris, aut fidei inest regia,
 Quod impedire possit inceptum scelus,
 Citò amputetur: sed quota est hac pars tui,
 Ut illa pereant, rariores hostes
 Nulli inter aulas; sponte moriuntur sua.
 Sed illa surgant, digna te, et studiis tuis,
 Cautela nimium suspicax, vani metus,
 Doli, furorque cadis, et scelus, et nefas,
 Et quicquid hostes hostibus vocent mali,
 Boni remittunt: horreant, quod non sciunt,
 Et quod cuiquam possit accidere malum,
 Vereantur in se, et constet augurium sibi
 Sui timoris. Forte propositum scelus
 Preoccupent utrinque, et ad finem mali,
 Capiantur uno victor, et victrix dolo.
 Atq; en superbam principis pompam ferens,
 Atossa dubio tendit ad templum gradu.
 Ut seua noctis visa donis expiet.
 Ipsa tacente, loquitur in vultu metus.
 Accinge te nunc, suscipe hanc causam tuam,
 Viresque totas collige; ut tui tibi
 Mensura constet, trade documentum grave,
 " Nisi qui probavit, nemo se rectè aestimat:
 Tuque illi adhaere particeps mors, et comes;
 " Perfecta non est panæ que parcit neci.*

CHORVS EX TRIBVS.

Q Valis vario symmate formas
 Nox picta trahis mille colores?

Atque

Atque sepultis sensibus offers?
 Rerum facies, speculoque tuo
 Actus prodis sapè futuros.
 Sollicita tua cura quadriga,
 Et comes haeret timor eunti.
 Nocte suprema sic Atossam
 Pavidis terrent somnia spectris.
 Pratis florigera sicut apes novis,
 Carpunt delicias, et juga florea
 Errantes, varijs crura saporibus
 Ad cellas referunt tincta: sed unicum
 Succum de varijs floribus exprimunt.
 Sic inter species sensibus obvias
 Noctu mens animi corpore libera,
 De cunctis variam fingit imaginem.
 Non vana fides, hominum functas
 Animas media nocte vagari,
 Et demersis sensibus umbras
 Mittere rerum saepe futuras.
 Cum nox medios ageret currus,
 Staret et equo temone polus,
 Subito geminos vidimus angues,
 Ruere in thalamos Atossa tuos;
 Et sinuosas volvere spiras,
 Et surrigere sibila colla.
 Lineam cum sol pater aequilibrium
 Tangeret caeli, penetravit aulam
 Insolens urbis lupus, et domorum
 Ferre conspectum: gemitque bubo,
 Carmen infansis ululans querelis.

ACTVS

ACTVS SECVNDVS,
SCENA QVARTA.

Oromasdes. Bessus.

Orom. **V**trum inquietus animus ignavos metus
 Sibi fingit ipse, (rebus ut magnus solet?)
 An diu nocentes, forsque difficilis bonis
 Sese impiarunt scelere Roxana in caput?
 Praesagit aliquod suspicax animus malum,
 Cur suspicetur nescit ast animus malum.
 " Bess. Prudentis hic est morbus, in vano timor.
 " Orom. Prudentis hic est nervus, in dubio timor.
 Bess. Effare seruo quis cruciat animum metus?
 Orom. Cavere possim si sciam, sed inspicor.
 " Bess. Properat nimis suspicio, quae praestit metum.
 " Orom. At illa sera est qua sequitur altos metus.
 " Bess. Is suspicetur, cujus est etiam timor,
 Rex quem timebit? Orom. major est nobis timor,
 Sed non apertus: turba fit poena arbitra,
 Raro timoris. Bess. Quale vereatur malum
 Roxana? Orom. quisquid foemina, et quicquid nimis
 " Dilecta, rarus invidet miseris Deus.
 Sed ne latenti torquear frustra metu,

Eape

Cape has sacrata interpretes claves domus,
 Iterq; captum corripe, et cape annulum
 Sigillum amoris, et sacram fidei notam,
 Speculumque formae consciunt, cum his literis,
 Quis irrigavit imbre lachrymarum dolor.
 Pene ad lituras: expedi, redi, vola,
 Non inquietos exaet prius metus
 "Sollicitus animus, crescit in pejus timor
 Moras trahendo: Bess. fiet Oromasda inclyte,
 Certabit expeditio cum fide sua.
 Sed qualis iste non tui vultus color?
 Incertus oculi jaetus, et dubij pedes,
 Tremorque subitns, et pes haud constans sibi?
 Partem doloris conjice in me, si potes
 "Omnes, voluptas subditi est, regis mala
 "Levare, vel perferre: taciturnus dolor
 "Se rodit ipse: vim gravem minuit mali
 "Qui narrat: Orom. hic silentio curabitur
 Morbus, loquendo crescit. Bess. id quod garrulo
 "Loqueris palam fit, claudit arcanum fides.
 "Orom. Qui multa cuiquam credit, effari docet.
 "Bess. Qui conscijs quid subtrahit, damnat fidem.
 Orom. Nil statuo certi, sed timeo, sed suspicor.
 "Bess. Suspicio saepe prodidit metum suum.
 "Orom. Loquax recondit temeritas raro fidem.
 Bess. Quod dixeris mihi, lapidi dictum puta.
 Orom. Occulta reddit Lydius at lapis palam,
 Bess. Muto loqueris, cujus os vocem premit.
 "Orom. Quod lingua muti gelat, id signa exprimunt.
 Bess,

Bess. Sic immerentis elevas servi fidem?
 Orom. Sat Bessae constat, sed animus magno in motu
 Impos sui est: nec credit alijs, nec sibi.
 Illud verebar, ne quis Atossam malus
 Docuisset error conjugem de conjugem:
 Sic inquieta visa, et anxiosa est modo,
 Ambigua iactans verba, nec fractis itor
 Reclusit ira vocibus: perque omnia
 Par est Atossae, parque Zelotypa dolor.
 Sed tu citatam corripe et viam, et moras.
 Cura ut minantis exuar caco metu,
 Me distinebit interim cura anxiosa.

ACTVS SECVNDVS,
 SCENA SECVNDA.

Bessus. Suspicio.

"Bess. **F**ortuna misero blanda, felici levis,
 "Gravis ruenti, capta qua semper capis.
 Quo me extulisti in arduum montis jugum?
 Regi ut superbum proximus ferrem caput.
 Vbi mors cadentem sequitur, et stantem metus.
 Humili latebam tutus, et reclusus domo,
 Nec posse tangi tulerat prudens Dea?
 Ergo elevetur inquit, hac parte obvijs
 Telus patebam, ut crescerem in damnum, altior
 Ire ad ruinam. Sentio labi statum

Quo

Quo fulciebar, despicio precipitum
 Immanem hiantis vorticem: sola est salus
 Praecipitare precipem casum, et specu
 Minante, montem inferre, ne monte obruar.
 Vtrinque timeor, et vereor, obnoxius
 Sum noxi: sive credor, id regi sat est.
 Hic suspicatur proditum, per me dolum,
 Si proditus sit, conscius solus fui.
 Regina per me credit abscondi malum,
 Quodcumque prodi possit; inter aulicos
 Secreta solus namque regis sentio.
 Vtrique vitam debeo, ne non satis
 Sit unus exigendo: mihi pariter nocent
 Fecisse, non fecisse, peream ut certius.
 Sed fasciculus hic, de segete mei est mali.
 "Cupido misero nulla, moderato levis,
 "Gravis fluenti prosperis, quomodo rapis
 Mei impotentem, sive amor, sive es dolor?
 Furorque potius, anime vane, intemperans,
 Hic siste fluctus ebrios, nec litora
 Rationis ultra, fervidum salum vomo.
 Atossa (Besse) numquid ambitur tibi
 Regina clara Bactria, cujus sacro
 In ore majestas sedet, castum et decus,
 Et forma nulli facilis, et castos pudor?
 Quid stultus egi? colligo causas ne amem,
 "Magis inde amavi, laus amoris et nota est,
 Et ansa. Sulp. Sed spes non favet votis tuis.
 Bess. Magis inde amabo, plus libet, quod non licet.

" Vincentis

" Vincentis honor est, ubi labor stat victoria.
 Sulp: Reginam amas. Bess. at principes nihil timent.
 " Virtutis arctum est vinculum, pudor et timor. (satis,
 Sulp: Pulchra est. Bess. videtur pulchra sibi nunquam
 " Nisi quando amatur. Sulp: castitas moram dabit.
 " Bess. Cum castitate forma vix jugum trahit.
 Sulp. Sed unde votis annuet veniam tuis?
 " Bess. Amabo, amoris magnus est illex amor.
 Etiam ipsa flectet, nulla amoris nescia est,
 Quae semel amavit: virgines quod non sciunt
 Amant, mulieres quod sciunt, et quod amant.
 Sed longum iter signamus, et nimium ambitum
 Porrigimus, isthinc consilio acuto est opus:
 " Amor morari qui potest, tolli potest.
 Aut franget, aut frangetur affectus meus.
 Sulp. Quid si ipsa tardet? Bess. regis pateant doli,
 Roxana conjux amula, et nati novi,
 Zelotypa faciet, quicquid Atossa hand facit.
 " Sulp. Sic est agendum, per scelera tutum est scelus.
 Bess. Sed immodeste, stulte, violente, impudens
 Anime quid audes? quid facis? regi et mihi
 Pariter rebellis? regis oblite, et mei?
 Quonam alma pietas cessit? ubi latitat fides?
 Vbi se deorum condidit metus? et pudor
 Tinctura honoris? quicquid et homines malos
 Non patitur esse, nec patitur esse in malis.
 Vbi haec, ubi illa? et quicquid isto in pectore
 Absesse tantum sentio: vel si levi
 Parte infuisset, fugeret hoc tantum scelus?

C

Sed

*Sed ecce amoris flammam vibrans facem
 Atossa tendit: quis vetitus animum calor
 Iterum laceffit: heu recrudescit dolor
 Scelus sepulti vulneris? quò me pudor
 Quò me relicto tendis: abiit, et redit,
 Sed tardus, iterum totus et penitus fugit.*

ACTVS SECVNDVS,
 SCENA TERTIA.

Atossa. Bessus. Suspicio.

Atoss. **F**œcunda mater somnijs, tellus parens,
 Et vos beata turba noctivagi dy
 Manes læresque prestites nostræ domus,
 Noxque alma cupis lucida furvum caput
 Flamma coronant, que tuo gremio foves
 Defecta somno membra; quotque numina
 Alia, sepultos agitis in sensus vagas
 Imagines & imbuitis animum novis
 Rerum theatris, este mihi precor leves,
 Et seva noctis visa, et horribiles minas
 In execratas vertite hostium domos.
 Sed Bessus qualis iste tam immotus status?
 Colorque languens sæpe, sæpe germinans:
 Et laxa cervix, et caput humeris grave,
 Oculisque tanquam corneis fixum iubar.

Anhelitus

Anhelitus repetitus et plexa manus,
 Ante suborta territant insomnia?
 Bess. Horresco noctis visa sed liscis magis.
 Ato. "Ignarus est qui somniat vegeto die.
 Bess. "Spes blanda nihil est nisi vigilis insomnia.
 Ato. Licetne scire somni formam tui?
 Bess. Necessè visa est scire, quæ tendunt tibi.
 Ato. Si læta sunt, accipio: si læva, abnuo
 Bess. Prestare utrumque liberum imperium est tibi.
 Ato. Sed quæ recurrit forma sensibus tuis?
 Bess. Per amica noctis visa amare credidi.
 Ato. Effare amate nomen, et certas notas.
 Bess. Timor pudorque prohibet, ut magis timor.
 Ato. "Comites amant: iuvenes, timor et pudor.
 Bess. At hi fatigant vel recusantem hospitem.
 Ato. Effare amate signa, si nomen negas.
 Bess. Atossa nisi tu, nulla tam similis tibi.
 Ato. Vel ipsi possem amare tam similem mihi.
 Bess. Sic illa loquitur, aspicit, stupet, tacet.
 Ato. Quis nescientem surripit memet mihi?
 Bess. Proferre vultus signa passam vi vidi.
 Ato. Nomen negatum surget ex vultu indice.
 Bess. Hic signat illi nobilis forma decus.
 Ato. Nihil hic resultat imaginem præter meam.
 Bess. Sic nempe speculum consciam formam refert.
 Ato. Videre cur es ausus istuc somnium?
 Bess. Amica vetat nemo amici somnia.
 Ato. Cur somniasti nulla quod dabit dies?
 Bess. "Vigilantium unus mandus est in somnijs.

C 2

Suus

"Suis cuique quisque, quod vult somniat.
 Ato. Ergo ut videat me videns vigilans, amas?
 Bell. *Amare si sit culpa, culpam deprecor.*
 Ato. Fides colenda in principem, non hic amor.
 Bell. Qui quod minus iubet, haud vetat quod est majus.
 Ato. Fidem, et timorem, quicquid est ultra, est furor.
Aut servitus. Bell. seu sit furor, seu servitus,
Vterque Atoſſe ſervit, et Atoſſe furit,
 Ato. Mitte hunc amorem, te decet melius pudor.
 "Bell. Is frustra amavit, non amare qui potest.
 "Fati reguntur legibus mors, atque amor.
 "Ato. Si f. ita cogunt facere, cogent et pati.
 "Bell. Quae sic amanti irascere, quid hosti facis?
 Ato. Pari loco est qui me odit, et qui invitam amat.
 Bell. Quaecunque culpa est, culpa regina est tua.
 Ato. Quis amare iussit? Bell. lucidum forma decus.
 Ato. Spectare quis coegit? Bell. hoc forma decus.
 Ato. Tibi non patebat: Bell. astra lucent omnibus.
 Ato. At non patebit: Bell. astra non possunt regi.
 Ato. Siste hunc furorē. Bell. quis furori obstat furor?
 Ato. Sciet Oromasdes. Bell. pluram rex intelligit.
 Ato. Moriere Bell. idem est mihi non potiri vel mori.
 Ato. Sic me cupido mollis, et turpis venus
 Despecto amoris projicit ludibrium?
 Populo probamur, viximus nimium diu.
 Bello placere capimus, pulchre sumus.
 Despecta si non conjugii, et vilis forem,
 Non cogitasset ista: de regis animo
 Perſpecto amavit, hoc ab arcanis venit.

Sulp. Reseruit, actum est; eloquere, praecipue.
 Bell. Atoſſa! faſſo ſi patet venia locus,
 Secreta prodam, qua tuum tangunt caput.
 Ato. Audacter effer, dabitur et venia, et fides.
 Bell. Coniux Oromasdes alia. Ato. quod monstrum audio?
 Bell. Roxana nata parentum. Ato. iam superi sciunt?
 Bell. Et gemina proles. Ato. sustinet terra hoc nefas?
 Bell. Regnoque destinatur Ato. Atoſſa hoc ſinet?
 Bell. Divortium meditatur. Ato. a vita sua.
 Bell. Condiderat illam in minima sylvia pater.
 Dum forte rex venatur, errat longius,
 Turrimque cernit; solus inter-eram comes,
 Ingressus istam conspicatur virginem,
 Narrat parentem mortuum, regem novum,
 Se iam imperare, moestam, et attonitam matrem,
 Stupro subegit, jungit et mox nuptus,
 Vbi peperisset, nunc quod aulae Baſilicę
 Regina non colatur, et sylvam exiit,
 Obstare matrem fingit inceptis suam.
 Ato. Tam castra videor, et vetula mater mea
 Vt sim marito, vapulabit hic puer.
 Bell. Nunc ista amittit a signa Roxanae fera,
 Cerasque regis indices veri motus:
 Diu hoc recondit ramis in regem fatis.
 Amor reclusit; doluit insignis tui
 lactura honoris: facio discrimen mea
 Narrando vita, moriar, an vitam tuam est.
 Fuitque nostrum: quanta tibi tribuam vides:
 Ato. Quis me execrati Ditis afflavit vapor?

Qua susca nebula noctis involvit mala
 Mentis cacumen, qualem ab Aetneo rogo
 Turbulum migrantis vorticem fumi vomit,
 Quoties paventes terret Enecladus deos,
 Et triste caelum, noctis aeterna metu.
 Ille huc benigna furta, et infamis stryganum
 Catorva stridularum, et ululantes chori,
 Lemurumque larvarumque, flammeas faces
 In me rotant, non minor in hoc seclat
 Thorece flammam, quam impietis Lemai jugis
 Infamis ignis voluit, aut urbis sinu
 Fulgur coactum findit obscurum latus,
 Laceroque bitu flammeas undas agit.
 Siste ira fluctus, siste, non vacat queri,
 Quicquid dolori cedere vindicta perit:
 Quae nulla nisi tota est, Maritum amisimus,
 Quae situr alius; reperiri. Bessie hic places.
 Nec signa gemmis squalida Eoi maris
 Aurive pontus gratiae, nec ad thalamos peto
 Dotale sceptrum, quod dabo dextram in tua.
 Sed pellicem incensam, duosque liberos
 Dant requiro. Bessie dote ista places.
 Nunc dura mater, regias caput preces,
 Tandemque stultus animus ignovam narum
 Videre gestu, et suo genero suum.
 Huc usque regis uxor in occulto fuit,
 Regina mox dicenda, (quod magis decus.)
 Bess. Victor triumpho, nuncius id datur tuo.
 Cui vota solvam gratias (ut diis solet)

Sed sentiendo quam loquendo plenius
 Et gratiarum non minima pars haec erit
 Differere grates; ut cito iussa exequar. Exit.
 Ato. Neglecta, sprete, vilis et ludibrium
 Hostile facta sum, idque quod summum est mali
 Ignara: post tot scelera, post lesura thorum,
 Post stupra, sedas, pellicem, atque annos decem,
 Rescisco: perque haec cuncta, quod magis dolet,
 Pudica, fida, lenis, innocens fui.
 Tandem revixi: et omnis annorum decem
 Error dolorque tempus in praesens redit,
 Cui non dolendo tempus omne sufficit.
 Quem me exulantem, supplicem, fractum pater
 Meus reduxit patriae, scepro, throno,
 Meis coactus precibus is me eiecerit?
 Eripere possum scepra, que potui dare.
 Sterilem querebar quis malus faceret Deus,
 Amor exulabat, frigidus meos thoros
 Accessit et defectus, ad matrem ut solet.
 Hoc seava visa noctis, hoc superi docent
 Tandem loquaces: sed taciti ad annos decem.
 Roxana regnet, pellici cedam thoro?
 An spurios aliam? excidam regno meo?
 Prius Triones caeruleam Tethin bibent,
 Et inquieti circum solis quies
 Aeterna sistet, liberum vertigine.
 Abscede ratio, meus bona, et mollis pudor,
 Materque pietas, quicquid et scelus vetat.
 Discurre vitata ira, vindicta impotens,

*Furorque præcep̄s, pectus en totum patet.
 Non sic medullas hausit Herculeas, Hydra
 Torrens venenum, nec per ululatum nemus
 Infana Menas corde lymphato, suum
 Decerp̄sit Ino Pentheum; non sic ruit
 Medea, læsi stimulo amoris faucia,
 Quando astra, & omnes ad suos gemitus Deos
 Deduxit: hoc major mihi incumbit dolor,
 Furorque major, dummodo hoc pejus scelus
 Nascatur, omne sceleris exemplum supra.*

ACTVS SECVNDVS,
 SCENA QVARTA.

Chorus.

F *Vtilis rerum male creditarum
 Lingua, pruritu sitiens loquaci,
 Quale portentum est, et inauspicati
 Ominis horror?
 Turbidos in se revocat tumultus:
 Sicut inflatus violentus ore
 Cecias, nubes glomerat sequaces,
 Flaminiis caca illecebra: polumque à
 Cardine torquet.
 Deprimit rerum meritos honores:*

Pestilens

*Pestilens sicut vapor inquinati
 Sideris, pulchros tetigit rosarum
 Ordines, et purpureos comarum
 Solvit amores.
 Nutrit hæc iras, pariterque amores,
 Sicut Aetnao Enceladus barathro
 Igneos amnes vomit ustulatus,
 Et simul plumâ nivis insoluiti
 Culmina canent.
 Quam proditoris garrulitas malo
 Vexat, rigescat lingua silentibus
 Durata saxis, ut procacem
 Dii Niobes domuere morbum,
 Oblivioso mersa silentio
 Perdat sonorum sensa recondita:
 Lethæa sicut quos vorago
 Immemori penetravit haustu.
 Non dicta signet credulitas levis,
 Sed verba spargant flamina, ut
 Euri citato ventilata
 Gluma vago glomerat rotatu.*

ACTVS

ACTVS TERTIVS,
SCENA PRIMA.

Oromasdes. Arfaces.

Orom. **I** Amletæ captis porrigit frontem meis
Fortuna, pleno spiritu impellunt ratem
Animes equaces; nec procul portus fugit.
Tu solus inhibes impetum fuscæ ratis.
Seu remora piscis iniecit navi moras
Salsum vomenti gurgitem, quanquam notus
Incumbit aris in resistentes sinus.
Arsaca, non licet uxori meæ
Divortium remittere? ut faciles dies
Agam expeditus conjuge, et curis malis.
Arfa. Rex magne, captis annuant superi tuis,
Nec vis Deorum tristium, aut livor malus
Regni beatum nube contristent statum.
"Sed esse superas cum scias, superos time.
"Cunctos deorum jura venerari docet,
"Magis imprantem. Orom. tangit hic populū metus.
Arfa. "Rex plebis est mensura, pietatem docet
Qui facit. Orom. bonor regalis in vili est situs,

Cui

"Cui jusque falque plebe cum sua par est.
Arfa. "Pars magna regis decidit fastigio,
Minus cui licet esse quam populo pium.
Orom. Reliquus Senatus ordo consentit mihi.
Arfa. Hoc est timendum nemo quod regi negat.
Orom. Cur solus in dixeris regem distrabis?
Arfa. "Rationem amoris nemo cogitur dare.
Orom. Regina sterilis impedit regi vices.
Arfa. "Injusta facta regna regesque erunt.
Orom. Sic Balthiani decidet regni decus?
Nec per nepotum sceptrum transmittam minus?
Privata vel si tangerent animum manus.
Et vestra stectant; quanta bellorum seges
Hinc pullulabit, regis ignoti metus?
Quid factiose principum manus agent?
Ibi quisque regnum, nemo quod jure obtinet
Suum esse credit, quantus error partium
Manabit inde? bella cum plures simul
Reges creabunt, unicum victoria.
Arfa. Si cura proles, atque imaginis tua
Solliecit animum conjuge hoc fiat tuæ,
Si facta Iuno, mollis et spiret Venus.
Quarum fremente minime, et sterilis foret
Niobe superba. Bellum aut ferax parens,
Vel illa que tot filios, tot filias
Priamo creavit: Cernis exempla impia
Thalami coacti? quam patrem se non velit
Misere Thyestes? viscera in viscera sua,
Sua qui recondit, quam Latus orbis foret?

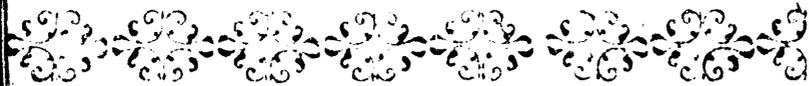
Factis

cœtu beato funeris structor sui.
 exempla certant: quæstibus nullis magis
 assantur astra, et regia domus gemit.
 Quod si futuros prospicis regni metus,
 læresque tangit, qui tuis sceptris deest?
 Probas amorem, non probas metum tuum.
 Mortale non sic spreuit, et suum genus
 Divum potestas, orbis ut curam exuant.
 De rege, superum viderit rex, et pater,
 Populusque censor principum, et vis ferrea
 Sceptri sequestra: sed tuos pax altior
 Teabit annos, si sciant in te mori
 Regem; nec orti solis expectent iubar,
 Orom. Hominum peribit hoc ad exemplum genus,
 Quis conjugalem Cypridis legem, et iugum
 acrum subibit, cuius incertum metus
 Torquebit animum semper, insanis velut
 saxi minantis Sisyphum lapsus premit.
 Quis arva sulcis tollet? aut fruges feret?
 Quem rorulentus imber, et madidis notus
 Exterret alis, quis fretum findet rate?
 Quod Scylla latrans, et resorbens æquora
 Urget Carybdis, et procelloso mari,
 Tot saxa, syrtes, vortices, ætus, vada.
 Semper timenda; posuit anguste deus
 Ita laborem, nulla pars metu vacat.
 Arta. Privata cautio non vetat mundi statas
 Jurare leges, liberi quamvis tibi
 Desint, manebunt Bactria, et humanum genus,

Orom.

Orom. Privata decora subtrahis regi tuo?
 Arta. Injuriam per publicam, non fit decus.
 Orom. Ius est, salutem, quicquid auget publicam
 Arta. Ius illud esse, jura quod tollit potest?
 Orom. Ubi regna non sunt tuta, ius fasque excidit
 Arta. Ubi iura non sunt tuta, regna decidunt.
 Orom. Rex destitutus prole dimidium, sui est
 Arta. At sepe sceptris excidit totus suis.
 Orom. Regem, futuri temporis tangit status.
 Arta. Cavet futuro, si cavet suo satis.
 Orom. Quæ iura ledit coniugis repudium?
 Arta. Ledit parentum, gentium, regni, decum?
 Debes Atosse regis sceptri decus,
 Cuius parentis munus, hoc est quod regas,
 Cum regna Molcon credita à tuo patre
 Ipse occuparet; regis ad Gangaridum
 Aulam, volabas: ille restituit decus
 Raptum, coronam, et filiam uxorem, dedit.
 Nunc exul illa repetet antiquos lares,
 Intaminata? et scelere nullo saucia,
 Cuius repulsum vindicet bello pater.
 Orom. Exordatur bella: non nobis manus,
 Non arma desunt, sentiet quid Bactria,
 Quid Oromasdes possit, et gener suum
 Socerum perosus: turbidos sed tu metus
 Incantus auges, regis ignoras metum.

ACT V.

ACTVS TERTIVS,
SCENA SECVNDA.

Roxana, Bessus, Sisimithres, Ariaspes.

ROX. **O** Luce, quæque vespere aurâ charior ;
 Natalis urbis tædus, in qua olim pater,
 faustior maritus, humani modi
 Mensuram adeptus, propius accessit deos:
 Illic, et deorum si quis infelicitum
 preces resignat, sis precante faustior
 te beato gaudium cingat sinu,
 plumis et te protegat victoria.
 quantum inquietæ gestiant rerum vices ?
 Quinvis urbes in nemora, in urbes nemus.
 Sic virgutes arborum nutant come,
 sibilanti spiritu zephiri, fremit
 Lullis fulguris; vernula fundunt aves
 Alprim: lucis regna, tinnulum melos:
 captiosa sub cavernosis jugis,
 Echo occupatur vocis extreme sonos.
 Et arduos fornices, et turrium
 lula: celoculmina, et molem parem
 Ionti colossos cerno, et insansum patrè
 ulenitorem, tristis occurrit mihi
 ago rerum veterum, et hanc superi levant.

Bess.

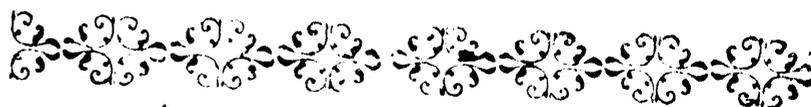
Bess. *Quis innovatus sauciat mentem dolor?
 Quid in sereno nubilus celo, vapor
 Obduxit imbrem? cur genas lachryma rigant?*
 Rox. *Genitor beate, mortuo si quis mei
 Sensus superstas parce, nec votum meum
 Fidemve posce: cur subitus animum metus
 Labefactat, & cor pulsât objectam latus,
 Aegreque subdunt corpori officium pedes?
 Depressa sicut fervido navis salo
 Incerta fertur, quam procellosi maris
 Hinc astus urget, turbines illinc trahunt.*
 Bess. *Roxana, causis explica subiti metus.
 "Generosus animus non leves motus capit.*
 Rox. *Silentiosi noctis inter somnia,
 Ad regis ibam tecta suspensio pede:
 Nec regis illa tecta, sed sylvæ horridæ
 Subiit videntur, unde remectri gradum,
 Perplexus error frondium, et via negant.
 Sicque implicata, tigris insanis loci
 Apparet horror, igneas spumas vomens
 Primòque prolem dentibus sevis rapit,
 Haustique totam: deinde me præde aggerit,
 Horrere quo perterrita è somnis mico.*
 Bess. *Et cum fluentis ebrinis Nilus pater,
 Canopi in agros hospites undas vomit
 Iterumque sorbet, squallidi è cumulis luti
 Animata crescant monstra, et effigies nocis
 Mira figuris, exerunt varium caput:
 Sic quod diurnus condidit sensus, vigil*

Ariaspes.

Animus retrahat, miscet, et fingit retro.
Hinc mille-formis rebus è varijs micat
Imago, cum tot monstra iungantur simul.
 " *Sic error est metuere quos facis metus.*
 " *Rox. Insigne raro somnium caret fide,*
Sed somnijs his exitum superi negent.
Quid hoc? quid in me sic reluctatur mihi.
Sis. Mater Rox. Si simithra. Sis. cur moras mater
Properemus, atque eamus obviam patri. (facis?)
Rox. Iter secudent superi, et hunc metum levent.
Sis. Ego non revertar amplius nostram domum.
Rox. Inauspicata verba cur jactas puer?
Ari. Mater Rox. Ariaspe. Ari. hanc arborem magnam
Cur sustines dextram, caput numquid dolet? (vides?)
Sis. Lachrymabor ipse si video lachrymas tuas:
Alloquere matrem soror Ariaspe, heu dolet.
Ari. Quis te laceffit mater? Sis. ipse mortuum
Hoc pugione dedero qui te verberat.
Rox. O vera matris, vera patris pignora,
Vobis eatur, quicquid adversi Deum
Alinatur ira, recidat in meum caput.
At vos beati crescite et patri, et mihi,
Quicumque sed vos casus involvit, prius
Libabo dulce sobolis utriusque osculum.
O dulce oris spiritus, dulce osculum,
Et flos genarum suavior vernis rosis.
Abstiste dextrâ sistere hunc fletum tua,
Nam leniendo lachrymas magis moves.
Bell. Si possit esse pectore pietas redux,

Rediret

Rediret isto flebili exemplo mihi.
Lachrymas inanes excutit surdus dolor,
Riget cor intus, sicut imbricitor Notus
Diverrit arbori folia, at arbor manet:
Sed ecce mater regis Oromasle venit,
Compone fletus, obvios tendens gradus.

ACTVS TERTIVS,
SCENA TERTIA.

Atoffa, Roxana.

*Atoff. S*ic nulla vultus aureos nubes tuos
Sol ulme fuscet, purus et cœlis eas,
Cujus petitum sidus illuxit diem.
Roxana nostras venit optata in manus.
Sed antequam quò capta pertendunt eant,
Fingamus animum qualis et matrem decet.
Roxana salve, Matris amplexus subi.
Roxana salve, cujus ignotus mihi
Vultus decenne prorogavit gaudium.
Et vos nepotes tessera indolis mee.
Libate primum grati amoris osculum:
Humerisque dulce pondeat nostris onus.
Rox. Quæ tanta pietas matris invisam nurium
Amore fovit, gratias non est meum
Pares referre, sed deum, et natum tui.

D

As

At interim (quod Principes munus decet,) Matremque liberosque famulos accipe. Et ante lassum reddet occasus diem Oriusque merget, ista quam pietas cadat. Atoll. Exurge gemibus, supplices aufer manus, Prestabo mox hoc socrus obsequium tibi. Ingredere felix, sicut ad regnum decet, Cultumque sume regium, et dignam viro.

ACTVS TERTIVS,
SCENA QVARTA.

Arfaees solus.

O Cecus hominum sensus, & damno suo
lactata vota, quos sitos humili statu,
Incertus Aule splendor illexit novos
Tentare cursus, et vaga sortis rotae,
Torquenda membra credere, Ixion velut
Iustis deorum calcubis pœnas luit.
Censura stulta peperit errorem hunc gravem.
Regumque sæpe blandus, et semper levis
Affectus, & quo nihil in incerto magis;
Non unda Ponti blanda, sopito Notos,
Non verna cœli puritas, non Iridis
Arquatus umbo, mille pigmentis jubar
Mixtum revibrans, flaminum non Eoli

Divisa

Divisa regna per tot incertas vices.
Procella major regias versat domos,
Illis recurrit quisquis incertos studet
Vitare casus plebis, atque injurias
Potentiorum, tuta cœu periculis
Hic staret ara, cura cum nusquam magis
Homines fatiget; nec tot Aegeo mari
Nautam laceessant turbinum subiti metus.
Vada inquietæ syrtium reciproca,
Scopuli latentes, servidus tumor maris.
Huc omnis illa turba vitiorum ruit,
Præceptis honoris ambitus, ridens dolus,
Suspicio larvata, impudens calumnia,
Invidia mordax, fœda dissimulatio,
Illiberalis servitus lingue, & dœum
Supina cura, in impares fastidium,
In Principes censura, bilis in pares:
Fastidiosus gustus animi, & partium
Non sanus ardor, & susurri mobiles
Discordiarum, quicquid & alibi est malum,
Hic seminatum crescit ad summum scelus.
Sed major illos cura versat & timor,
Secreta quantum regia incumbunt fide,
Et sicra relictæ consilij micent
Virtute, quamvis inclytum nomen ferat.
Rex Oromasdes angitur quenquam sibi
Obstare, demi credit à regno suo,
Quicquid negatur, auget hoc regis malum
Facilis senatus, lentus assertor sui

D 2

Certusque

*Certusque regi si quid urget obsequi.
Sic flexa regis gratia, & lassus favor
Abcessit à me: jamque nudatum premit
Calumniatrix lingua, qua fama sua
Augmenta per veteris ruinam colligit.
Quocunque volvent fata nil statuent novi.
Nam fluxus aure Euripus in varias vices
Diffusus, animum per tot exempla instruit
Vt dura quavis saepe spectando feram.*

ACTVS TERTIVS,
SCENA QVINTA.

CHORVS EX QVATVOR.

4. **O** *Vis indomiti sava Cupidinis,
Et fervor Veneris consilij impotens,
Quanto turbine agis pectora amantium?*
1. *Imbrium non sic gravidus ruinã
Ebrias torrens jaculator undas,
Cum brevi indignatus abire ripa,
Radit objecti scopulosa montis
Terga, camporum nemorumque pradam,
Ore resorbens.
Non leves inter cineres sepultus,
Quando grassatur redivivus ignis,
Flammæcum vibrans caput, et demorum*

Tecta,

Tecta, jejuno popularum ore.
3. *Cum puer imos occupat artus,
Non tam ratio tendit habenas,
Non pudor undas gelidas rorat,
Non alma fides constat amanti,
Nil pensi facit, ut vota cadant:*
1. *Bosphori sic cum laceraret undas,
Torvus insans Aquilo procellis,
Stridulis et cardinibus tonaret
Porta cœlorum, juvenis Leander
Per mare abruptum, natat, & tremendas
Noctis horrenti gremio procellas.*
4. *Quid Medea memorem facinus?
Qua Cythereo sancita stimulo,
Non ignivomos tremuit tauros,
Non pervigilis torva Draconis
Lumina; non est facilis ingens
Affectus: quocunque cadit ruit.*

D 3

ACTVS

ACTVS QVARTVS,
SCENA PRIMA.

Nuncius, Chorus, Moleontis umbra.

Nun. **O** Si furentis turbini procellipes
 Quadriga raptum me per aëreas plagas,
 Sistat nivoso Caucasi infamis iugo:
 Flagrantis aut qui solis incumbens vapor,
 Lybicas arenas damnat aeterna siti.
 Aut nubis atra condat obscuro sinu,
 Ne fulminantis ardeam rādā Iovis,
 Terrave hiante mergar in stupidum chaos,
 Natura dum se vindicat, turpem et domum
 Et tanta scelerum monstra, ad infernum premit.
 Chor. Quis horror iste subitus, & tantum scelus?
 Nun. Aut fulminator vindices frustra pater
 Si querit iras, et Cyclopeæ manus
 Tarde caminis flammæ versent opus,
 Me nube raptum, vibret ut fulmen citis
 Fortem lacertis in gratiam scelere domum.
 Cho. Authorem sceleris effert atque ipsum scelus.
 Nun. Quis me expiabit ostijs septem suis

Egyptus

Egyptus undans, rore conspersus pio?
 Non omnis unda, quamque sydereus poli
 Fornix coerces, pensiles therma Iovis,
 Terram rigantes, quamque spumosis Thetis
 Volvit lacertis, purget hos visis malis
 Oculos nocentes. O si abhorrenda stygis
 Epotus imber mergat aeterno situ
 Tam seva scelerum spectra qua memorem gravant.
 Cho. Perplexa quorsum verba sic miseris tenent?
 Utrumne rupta Tartari repagula,
 Damna a caelo monstra torpenti vomunt?
 Et sevens Atreus regis intravit domos,
 Tuoque Atossa se recondit pectore?
 Iterumne nocte flammæ merget caput
 Dies recurrens? & suos natos pater
 Iterum vorabit? Nun. Exolevit hoc scelus,
 Atossa vidtrix Atrei equavit nefas.
 Cho. Expone sceleris ordinem, et molem mali.
 Nun. Suprema qua pars regie claudit latus,
 Gelidumque pigra sidus urse respicit,
 Secretus horret thalamus, et rarum jubar
 Cæli receptat, ambitum totum loci,
 Feralis umbrat taxus, et bustis comam
 Frondens cupressus, unde bubo lethifer
 Strigesque noctuaque flebili modo
 Strident silenti nocte, et horrendum gemunt.
 Opacus intus horror infamat locum,
 Tacitumque murmur conscios addens metus
 Inerrat ades: noctis hic tacito statu

D 4

Infans

*Infame magicis cantibus livet sacrum,
 Et crebra cades volucrum, et humanis jecur
 Fibris revulsum palpitat tristi rogo,
 Atque imbre multo sanguinis spumat solam:
 Et tecta fumo sordidum rugant caput.
 Hinc saepe tristis gemitus, et vegeto die
 Clangunt catena. & strepitus armorum gravis
 Collisus in se; saepe verberibus tonat
 Tortis flagellis Aiacus saevus crepans,
 Animaeque pænis saucia ululatus cient.
 Raucoboa tu saepe Tartareus canis
 Trimo remugit, ignibus crebris micant
 Ignava tecta, nec suas flammam timet.
 Huc intrat omni liberum pectus metu
 Atossa gestans, et locum ornari imperat:
 Aulea nigra pensile, et maestum decus,
 Cingunt parietes, nullus at subtemina
 Interpolavit artifex, nec lucidum
 Variavit orbem, floribus mixtis acus.
 Non vernus errat pictus aulais decor,
 Viola nigrantes, purpurans splendor rose
 Narcissus ardens, lilia auratis comis,
 Lauri virentes, sedule et pratis apes:
 Sed unus horror, et sibi constans nigror
 Aulea pingit, parietem, tectum, solum.
 Qualis nigrantis Tartari ornatus fuit
 Cum raptor Orci duceret Proserpinam.
 Sic nuptiales ornat infelix fores
 Nigrus cupressi, perque nigram domum*

Horrenda

*Horrenda pendent signa, et infansti ominie.
 Crudus comesis liberis conjux Rhœa,
 Medea laceri fratris artus dividens,
 Et omnis Argi infamia, elixus Pelops,
 Exustulatus Plisthenes, vorax sui
 Miser Thyestes, carptus et matre à sua
 Pentheus, quadrigis tractus Hypolitus patris.
 Perque alium omnes angulos, ater stetit
 Lychnuchus ater, sumidam quassans facem,
 Defuncta tanquam spectra de bustis suis
 Rapta favilla languidas vibrant faces.
 Cho. Quorum apparatus tendit infausa domus?
 Nunc. Roxana, postquam balnei crepidine
 Emersa, rores exuisset frigidos,
 Ceu nuptialis duceret ritus sacri,
 Hac tecta penetrat, bisini veli leves
 Induta amictus, et thoris fulva coma
 Adoperta vultus: Qualis Oceano emicat
 Diana, quando fratris oppositum jubar
 Speculo rosanti fragit, et nubis sinu
 Amicta, terris invidet plenum decus.
 Regilis ambit indoles geminum latus,
 Almora tanquam, juncta luna sidera.
 Quo viso Atossa precipit claudi fores,
 Tenerasque diris vinculis cogit manus.
 Capteque mox increpitat indignis sonis
 Roxana thalamos cornis & tectis tuas.
 Aulea pulchra, fronde viridantes fores
 Lete cupressi, lucidas gestant faces*

Pueri

*Pueri nitentes, tristis augurium canet
 Solenne bubo, exordietur nuptias
 Saturnus auspex, et Tyfophone pronuba &
 Signator orcus, liberi tabulas dabunt
 Fietque gemitus, arrha, sponsalis tua.
 Et liberorum striduli manes canent
 Festum hymenaeum: conjugales lampades
 Furie rotabunt, Baccheus liquor fluet
 De Ditis amne, Belides undas tuis
 Epulis refundent: omnis umbrarum chorus
 Mensis recumbit, nunc sibi thalamum novum.
 Cho. Quid illa contra. Nun. veris et cytharistria
 Quam nascituræ suave Matuta, melos
 Modulante, aduncis unguibus milvus rapit,
 Consumpsit ipsum spiritum, nimio metu:
 Sic illa postquam sensit infastos domus
 Dire apparatus, hausit & truces sonos,
 Collapsa sensum sudit, & morti vicem
 Dedit ante mortem, Tanto Atossa seuior,
 Ceu torva prædam tigris abreptam fremens,
 Fugisne clamat? mortis & præoccupas
 Moriendi sensum? quanta pars mei perit
 Si sic peribis, ite fomentis fugam
 Latentis anime sistite: hic matrem par est
 Simulare Atossam. Nata quos thalamos fugis?
 At illa sicut imbris effusa, rosa
 Gravis ruinâ, flaccidus vergit comas:
 Agrè refecta, languidum obliquans capiti,
 Moriente voce scire delictum rogat.*

Mixtoque

*Mixtoque fletu liberi veniam petunt,
 Parce avia matri, parce matri clamitant.
 Atossa, nihilo mitior contra increpat.
 Roxana pellex regis, et pellex mihi,
 Disce abstinere conjugæ alieni thori:
 Contaminare regias tedas time,
 Si mortuorum sensus in formas novas
 Post fata migrant obita, tunc disce et time;
 Vite parum nunc restat, exemplo nihil,
 Irriguit istis illa ram diris sonis:
 Et ô decorum si quis in caelo regis,
 Et ô piorum si quis inferno lates,
 Vos testor (inquit) prodidit fidem meam
 Vitæque Princeps; simplicem elusit dolis.
 Quæ nunc precabor astra, quem flebam deum?
 Quod numen exorabo? nisi numen tuum
 Regina, quo te curque fas ritu deam
 Adferre precari, pone non totas dea
 Iras, sed auge, firmine quantum est pati.
 Vel serva vivam, major hinc regi dolor;
 Vel sola moriar, majus hoc divæ decus.
 Cho. Atossa non has flebiles cepit preces.
 Nun. Ut sanguinata tyris Hircanis jugis,
 Cautesque crebris fluctuum Marpesia
 Pulsata nimbis, ridet insani maris
 Iræ impotentem, nec suo cedit statui:
 Sic illa surdis auribus fregit preces
 Verbi que parcat, & sumum aggreditur scelus:
 Primoque tortis expediri præcipit*

Flagella

Flagella nodis, imperata tardior
 Urget minister: creber & roseam cutem
 Plagis aravit, lividi vibicibus
 Sulci tumescunt, corpus & totum fuit
 Pro vulnere uno; saepe vibratum suo
 Lorum flagello adhaesit, invitum & scelus
 Tardè peregit: saepe cum tubulis latex
 Ruptis, equalis exilit, fusus cruor,
 In ora Atossa purpure guttas pluit
 Tingens pudore debito invitas genas.
 At illa spumas sanguinis lata accipit,
 Ut sicca tellus lucidos imbres bibit
 Torrente Cancro: saepe puerorum indoles
 Pro matre posuit terga succedanea
 Prohibente matre, dulcis est contentio
 In re dolenda, mutuo pietas fuit
 Pro matre soboles, mater & soboli timens.
 Moleo. Hujus cruoris dulcior latex mihi est
 Quam fons Lyai, nectar aut summi Iovis.
 Nun. Atossa postquam sanguinis satis sitim
 Primam rigavit, majus orditur nefas,
 Gladiumque dextra matris invitae locans,
 En (inquit) ista sceptrum Roxinam decens,
 Regina causam pellicis dyudica.
 Moleo. Sic sic decebat, aequus hoc statuit Minos.
 Nun. Fulgore gladii gemina proles territa
 In matris ulnas cessit, atque arctis latus
 Manibus premebat, pampini ut vitem premunt;
 Quos illa raptim matris avellit sinu,

Gladioque

Gladioque sistit, et recusantem manum
 Cogit, trementem firmat, errantem regit
 In liberorum pectus, & flexum caput
 Matris redacit, cernat ut vulnus suum.
 Pungisne natum mater? infelix pater
 Clamat: Ferisne clamat illa filiam.
 Sic impiatam suo scelere manum
 In prolis egit viscera, & in se sui
 Ebullientis sanguinis rorem capit,
 Vivi ut metalli, exustulata grandine.
 Nec misera mater, questibus vanis iter
 Suffecit, alto sed rigens animus metu
 Niobes perabat fata; sed totum furens
 Regina, sponte dixit oratorem mori?
 Invita morere, dumque te sentis mori.
 Sic fata gladiummersit in latus latus
 Cepulôque adegit, atque luctanti viam
 Anima reclusit: illa ne natos suos
 Premeret scorsim cecidit. Cho. O nulla scelus
 Vocem exprimendum. Nun. Franet affectus suum
 Adhuc dolorem, magna pars mali silet.
 Cho. Nondum stupendam facinus absumpsit scelus!
 Nun. Quem vere finem parvus est mali gradus.
 Cho. An insepultum dedecus caelo dabit.
 Nun. Dabit sepulchrû. Cho. vile. Nun. regium nimis.

ACTVS

ACTVS QVARTVS,
SCENA SECVNDA.
Oromasdes.

Dij conjugales, et genie custos thori
Fidesque pinnis apta, que procul loca
Nunc vos recondunt? an gravi bruma gelu,
Damnat a Thule, an exules terra malis
Cæli receptat aula; nam nomen merum
Nunc esse jura constat, et fas et fidem,
Quando illa rupit claustra genialis thori,
Et turpi amore lucidam famam sui
Strinxit pudoris, castitatis unicam
Luxisse quam decebat, exemplis facem.
Et ille adulter concilius nostri thori
Factus sequester, cuius officium et fidem
Mæca promerebant merita, terra filium
Respèque cassum, indebitis honoribus
Erexi in altum, et proximo fixi gradu,
Summisque rebus consulens, et fidum caput
Mibi ordinavi præter et legem thori
Titulumque regis, cætera haud impar fuit.
Nunc ille equestris factus, auriga impotens
Omnes habenas fundit, et modum sui
Tenere nescit, forsitan et sceptri decus

Perstringit

Perstringit oculos impotentes ad iubar
Regni coruscum, forsitan & tacitum dolum
"Roxana aperiet, ille secreti fidem
"Nunquam recondet qui thori violat fidem.
Ergo antè cordi lingua quam parat viam,
"Caput amputetur, illa secretum latent
"Quæ nemo novit arbiter: minus timet
"Qui non timetur, utar hoc recto deum
Favore, per quos dedecus turpe hoc thori
Secreta nutrix prodidit, & nunc exilit
Ovans adulter gaudio, et choreas agit
Io triumphæ: mactæ sis Bessæ hac tua
Virtute, laeta dabitur ad cælos via.

ACTVS QVARTVS,
SCENA TERTIA.

Bessus, Oromasdes.

Bess. **N**unc hic licet liberè quidvis loqui.
Orom. "Moriturus aude liberè quidvis
Bess. O lux venusta, clara solis filia. (loqui.
Orom. "At sæpe claram complicat nubes diem.
Bess. Per purpurissam consecranda literis.
Orom. Et purpuranti sanguine hoc fiet tuo.
Bess. Te diva credo ex gaudijs natam Venus.
Orom. Frustrà es, errore patrio nata est Venus.

Bess.

Bess. *Inter supremos cœlites sola es Dea.*
 Orom. " *At insolentes sentiunt Nemefin Deam.*
 Bess. *Victor triumpho, castra devicta occupo.*
 Orom. " *At saepe pars devicta victorem premit.*
 Bess. *Horti spolia Dracone sopito tuli.*
 Orom. *Quem dormire credis, attendit magis.*
 Bess. *Nunc mala victor Hesperiferi fera aurea.*
 Orom. *Cur ominosa verba jactas nescius?*
 Bess. *Cœlo recludam sicut Alcides viam.*
 Orom. *At is per orcum stravit ad superos iter.*
 Bess. *Super astra cœlus gradior, et limen poli.*
 Orom. *Quò subveheris altiùs, graviùs cades.*
 Bess. *Tibi Dione debitas laudes canam.*
 Orom. *Sic ante lethum præsciùs cygnus canit.*
 Bess. *Malum te mordet fascinum sortem meam?*
 Orom. *Mordit, & jam dissecat filum tuum.*
 Bess. *Quid hoc? cor altis pulsibus calcat latus.*
 Orom. *Molitur inde transiturus, quem nunc dabo.*
Agite ministri, iussa transmittat fides.
 Bess. *Eheu! in ipso versor orci limine.*
Per te tuamque gratiam, et vitam tuam.
 Orom. *Cessatis? et vos flebilis tangit dolor.*
 Bess. *Moram loquendi proroga, vitam nega.*
 Orom. *Æquale fatam sentiat, si quem premat*
Similis reatus; turpe mittatur feris
Ripidis cadaver; tuta nunc nullum fides
Testem timebit nostra; securo loco
Roxana constat, tota suspicio mala
Lingue sepulta est: conjugis super est bona

Amolienda

Amolienda cura, quid nunc consulis
Amer metusque, lege maculosam thori
Injuriamne vindicabo, et dedecus
Regis per ora curret, et plebis iocos?
Tacitusne factum patiar elabi, et meas
Caras vorabo? sicut offensa impotens
Reponere iras. Plura mereatur pati,
Quicumque patitur immerens injurias.
Sed conjugis famula obvios tendit gradus,
Damiana quid tu, quid Atossa nunciat?

ACTVS QVARTVS,
 SCENA QVARTA.

Damiana, Oromasdes.

Dam. **R** *Egi salutem et prosperos annos, rogat*
Atossa Divos, teque convivam suo
Festo rogavit, more quod tuis stata
Natale celebrat hunc diem conjux: tua
Augustiorem credet ex presentia.
 Orom. *Promitto. Vires consulendi hic explica*
Anime, quid heres, quid pias curas agis?
 " *Sequentur ille; rebus utenti, pio*
 " *Esse otioso licet: is est frustra pius*
Cui vita dubitat, tolle turbantem obicem

£

Sed

*Sed tolle per te, tanta non bene creditur
Tollenda vita nisi cui expedit magis.*

ACTVS QVARTVS,
SCENA QVINTA.

CHORVS EX QVATVOR.

1. **P**ater altitonans quem Syderci
Cortina poli tremit, & liquidam
Aeris aequor, si res hominum
Cernis, & omnes penetras tractus
Oculus radijs, cur non scelera
Vindice dextra plectis? et iras,
Tam lentus agis? 2. Murmure caeco
Nubes gemit, & radij currus
Perrupta micant latera: montes
Sape involvis fulminis ictu,
Atque superbas fumida quercus
Tua cada rapit; sed mala nostri
Generis raro fulmine plectis.
3. Ad tua quondam fata Thyestes
Flexit refugam lampada Phœbus,
Et carulco proluit haustu
Nondum meritos sine jugales:
Non minor hac est causa latendi,

Et digna tuo Phœbe exilio.

4. Nunc vel geminos deserat Arctos
Squammosus Draco, noxus Herculeæ
Virtuti labor: aut bis senis
Rutilum signis fugiat limbum
Astrea polo prouior imo.

Aut lunatum torqueat arcum,
Chiron semivir, atque sagittâ
Feriat terras, aut monstrum aliquod
Fiat, in arcum quod vetus abeat.

1. Sed nos intro vocat obsequium
Atossa tuum: pariter nocuas
"Tua noxa facit: regum fatum
"Sape et famulos premit immeritos.

E 2

ACTVS

Et

ACTVS QVINTVS,
SCENA PRIMA.

Atossa, Chorus.

Atoss. **A**ere sumentes, atque venti flamina
Quae cunq; fertis expedita nuncia
Per latatorem climata, et cœli plagas,
Cum vos ad Hesperiam leues ala vehent,
Hæc dicta Medæ date; hæc superbiat
Cruet, atque tollat propter antiquum scelus.
Atossæ manus hoc dedit, manus dabit.
Nec sedit Draconis noctuaque sanguinem,
Nec huc petri cantilenas Thessalæ,
Sed omnis herba luridi succi absuit,
Novendialis raptus & busto cinis,
Et luna pallens ad tremenda murmura,
Hoc quicquid est ab uno, in uno pectore
Natum & petitum est, nemo laudem hanc dividet.
Cura ultionis volque felices manus,
Utum est abunde, & ipsa quod fateor, satis.
Ab iamne sitis est? tam breves iras alis?
Si sic quiescas summa vindicta perit.

Extende

Extende penam, tangat Oromasden dolor.
Hæc velita vigrest, et ardor prælii:
Torrens tepentis sanguinis rigat manus
De pellice ipsæ regis & gemino sato,
Utrâque sitiam donec ipsum exhaustiant.
Inunc ministros convoca, dapes parent
Mentisque plenas regia pompa struant.
Lymphæ fluminis lucidos haustus date,
Ut sanguinatas rore suffundam manus.
Qualis cruxori splendor? et nitens rubor?
Agræ refundo, sic manum bellè decet
Cœu purpurissans mixta liliis rosa.
Tamen refunde manibus, ut sitiant magis.
Cho. Atossæ quales conjugii dapes paras?
Atoss. Solenne moris annui convivium,
Quod rege dignum est regis & sponsæ nova.
Amavit ille liberos, & pellicem,
Vite potentes, ut nihil par aut supra.
Eque mac credis suaviores mortuis
Cibum parari posse? Cho. quantum est hoc nescio
Quod nesciens admittet? Atoss. hæc pietas fore
Si nesciens hoc faceret, at sciet miser.
Cho. Cur sic corollam bracteæ tam respiciet?
Atoss. Sarcus veneni laureas tingit cinis.
Hæc implicabit aureum vini cyphum.
En ille Bacchi nectâr, & mortem hæc haurit.
Cho. Etiam merito seua moliris necem?
Atoss. Nihil Thyestem, Tantalum nihil super
Senabor? hoc iurans sit exempli mei.

Cho. " Virtute pulchrum est lumen exemplum dare
 " Haud scelere. Ato. Non est ultio sceleris scelus.

Cho. Si jure fiat, inque solos noxios.

Ato. Quid bella faciunt aliud, ubi tota oppida
 Etiam immerentium, Principis causa sui
 Ruina sorbet una, & hoc gloria

Regis vocatur, culpa privati est scelus.

Cho. Unde hic Atossa pectore in sevit furor?

Ato. Mirare potius quod tonante buccina
 Non Baetra quatiant tota, & armata solum.

Premant cohortes, flammea quod non pice

Collacat aula, & sanguinis spumas agens
 Violentus Oxi pingat Hyrcanum mare,

Mirare tantum, plecto quod leviter scelus.

Cho. Vacare debet scelere, qua plectit scelus.

Ato. Injuriarum lis sed intendit parceri

" Querelam utrinque. Cho. Faeminam incautam dolo

" Sed prodidisti. Ato. Dispari non sunt loco

" Virtus dolusque in hostibus? Cho. Num faemina,

Hostile nomen patitare? Ato. Inter faeminas.

Cho. Roxana te nescivit & sortem tuam.

Ato. At faemina omnis odit ignotam amulam.

Cho. Insons at hujus criminis proles fuit.

Ato. Sed fructus hujus criminis proles fuit.

Cho. Cur addidisti cadibus culpam, thovi?

Ato. Vindicta sceleris summa fit scelere pari.

Cho. Rex vindicabit ista. Ato. Coniux regia

Iam vindicavit. Cho. Non decet ferrum tuam

Atossa dextram. Ato. Sed caput minus decet.

Cho.

Cho. Quid faeminis cum Marte? Ato. Quid Veneri et

Cho. Regina metus vindices raro deos (viris?)

" Flagitia fallunt. Ato. Ista memorato pijs:

Casurus alto, respicit terram, haud polum.

Sed jam Tyrannus tendit ad caenam gradum,

Nunc fronte lata verba simulata eloquar.

ACTVS QVINTVS,
 SCENA SECVNDA.

Oromafdes, Atossa.

Orom. **Q** Vamvis Senator providus longos metus
 Vitare monet, et pellicis notos dolos,

Tamen impotentem provehant ira et furor,

Animoque fixum est tedia et graves moras

Metusque nunc finire, rem, facilem dabit

Corollis succis illita, & virus malum

Spirare docta: totus internus furor

Velo latebit: vultus iratum neget.

Ato. Pax alta, divi prosperi, & ridens salus

Regis secudent vota: mihi letum diem

Matuta laxit, regis & praesens favor

Ceu sidus aliquod clarius spargit jubar.

Orom. Redde expeditos conjugii amplexus. Dolor

Parum recede, clarus hic dies mihi

Natalis elucebit. Ato. Oromafda inclyte,

E 4

Sic

*Sic gratiarum teneor, ut quanto magis
Rependo tanto debeam. (Furor file.)*

ACTVS QVINTVS,
SCENA TERTIA.

Chorus canit.

Geniale sacrum Principis alma
Currens restituit vagus annus,
Miatuta jubar roseum fusco
Condidit ortam verita formam,
Atossa tuam, sed tibi felix
Semper veniat, redeat annus.

ACTVS QVINTVS,
SCENA QVARTA.

Oromasdes, Atossa, Molcon, Arfaces.

Orom. **H**abet, peractum est, affer huc dapes meas.
Moleo. Nunc ultione sicca turgent lu-
Et irrigatum cede spumantem balitum (mina,
Rictat cruoris, dicite inferni incole
Post stupra, vides, toxica, humanos cibos,

Ecquid

Ecquid superstat? si suspicito, lusum est satis,
Vtrunque mors cepta, quod restat Furor
Pœneque peragant, ossa nunc mollis mea
Pulvis superstet, et novæ cingant rosa.
Orom. Atossa dulce ferculum dabo tibi
Si forte Bessum noveris, sume hoc caput.
Dudum placebat, frueri delicijs tuis.

Nunc osculare, & regium in thorum, vehe.

At. Agnosco vultus signa, sat certe cibus
Placet palato, diffitert gratias

Regale non est: mutue fient vices

Epulasque reddam, quas Iovis cerebrum putes.

En rara mensæ gloria, et dapum strues,

En delicatam cum suis pullis avem,

Non ista volucris orbe de nostro venit,

Longinqua sed per maria, per terras vagas,

Sylva prehensam vexit huc annis decem

Expertus anceps: luxus hic regem decet. (impia?)

Orom. Quale monstrum cerno? qualis forma reru hac

Lucidi currus polorum, tuque calipotens pater,

Cur jubar clarum refundis intuentis tristium

Aëtuum spectris, coruscum, & nube non condis caput,

Flammæque lucis oculum ferrugineo syrinate

Noctis involvis, genusq; sepelis humanum in Chaos?

Sustinetis intueri, triste dirumque hoc nefas

Lumina oculorum, nec exilitis imis sedibus,

Nec meum pectus statim rigescit in marmor gelu?

At tu Leana stirpis haud nostræ indolis

Non una sub te Scylla, non una impotens

Medea

Medea latitat: omne sed mundi scelus
 Opprobriosum quicquid est, fame deest,
 Stabulatur in te, Qualis Hircanis jugis
 Altrix leonum, siltus, & cautes tuos
 Incrustat artus, Caucaasi O pectus ferax
 Mille furiarum. Ato. Quanta pro me duceret
 Lamenta Regis charitas? pro pellice
 Que sic liquescit; intima amplexus pater
 Natisque conjugique: Quam te diligunt
 Corporibus orbi, qui venire sustinent
 Regem ut saluent. Orom. Menas insana impio
 Stimulos dolori subdis? & tantum in nefas
 Furibunda ludis? O Furia Scyllæ quoque
 Pudenda vel Medea, et orci facibus.
 Sed si cruentum quod tuis oculis iubar
 Scintillat, ista cade restinxit sitim.
 Defuncta redde membra, quod & hostes sinunt.
 Ato. Dedi, daboque: stulto quos; babes rogas?
 Coniux vorasti coniugem, et natos pater;
 Quid animus haeret, tam cito evadis fugax?
 Revocate lapsum, magna pars pœne perit
 Ni vivit ultra, & sentiat malum suum.
 Orom. Post ista scelera sustinet cœlum sua
 Durare lege? nec solutis orbium
 Claustris, ruine mundus incumbens sua
 Se nosque sepelit, sentit hoc tantum nefas
 Ignava tellus, nec fatiscens præcipes
 Aperit hiatus, & suo rictu vorat
 Pariter nocentes? Phœbe nunc flammis tuis

Flagrare

Flagrare mundus debet, & tuo pater
 Stridente diram fulmine involvi domum:
 Pelagus malorum cerno, quod non littorum
 Latus coeret, nulla quod vincat ratis:
 Roxana conjux chare, Sisimubra puer,
 Tenera Ariaspe, ubi estis? inter viscera
 Heu obloquuntur, quos habeo desidero,
 Quos tango nequeo tangere, amplecti volo
 Quos undique amplector, procul sunt & prope.
 Cur mortuos non viso? cuius maxima
 Pars mortis est, & mortuis præbet locum.
 O versi rerum jura, sub natis pater
 Superstes esse debet, at in me mei
 Rediere nati, nunc quater geminus Gigas
 Ter aucta gesto membra, terque auctus dolor:
 Exhaustiendis una sed lingua est malis.
 Os claude limen vocibus, crescit dolor
 Dolendo; at O reclude ut hinc ebulliant
 Gemitus meorum: Condat aternus sopor
 Oculos profanis impiatos visibus:
 Sed o patefiant, ut quod in me non meum est
 Videant scelèstam cædis Authorem mori:
 Gladio recludam viscera, at sic coniugem
 Natosque vulnerebo, propter vos mihi
 Parcarn nocenti! Ato Ponere hanc curam potes
 Compendiosam, namque lethalis tuas
 Iam vis veneni decoquit venas miser
 Quod de corollâ fluxit in laticem meri:
 Nunc se explicavit pœna, vindictæ sat est.

Quod

Quod septias te miserum, at hoc unum absuit,
 Interfuisse conjugis cadi, & tui.
 Ebullientem combibisses sanguinem:
 Te nesciente dexteram mersti in latus,
 Et cordi fibris rupta compressi manu,
 Animasque quid lam stridulum et fissos sonos
 Singultientes sanguine extinxi suo.
 Nec tu trementes videras artis focus
 Stulare saniem, nec verubus assum secur
 Tam palpitare: noctuas nec tu truces
 Circumvolare tecta, & ardenti è versu
 Laniaro carnes, igne fumante suo.
 Orom. Vicisti Atossa, parte nec meriti extima,
 Illam repono gratiam, per te innocens
 Quod mox abibo: tota laus sceleris tua est.
 Sed non inanes senties dici deos:
 Respexit in te Nemesis, ultrices deae
 Mox insequentur: errat in venis tuis
 Virus draconis noxium, fato pari
 Invita defungere, vincti vicimus.
 Ato. Super cadavera hostium dulce est mori,
 Non sola jaceo, magna major. n rucns
 Premo ruinam, nobili hoc fato minor
 Essem superstes, nunc ad orcinam domum
 Ibo, et recenti gloria facti fruor.
 Orom. Dominatur intus pestis, et totas furens
 Vorat medullas, atque jam fato novo
 Iterum peribunt liberi & conjux mea.
 Sed devoretur dolor: Atossa no novos

Ducit

Ducat triumphos: nemo nunc inter meos
 Morienti adest? Arsaca te desidero
 Pietate longa cognitum, longa fide.
 O fida dextra, cernis horrendum scelus,
 Vivum sepulchrum, conjugem, natos, patrem,
 Unum cadaver; foemina infando dolo
 Regem jacentem: cura nunc regni tua est.
 Arta. O triste rerum specimen, ô fata impia!
 Orom. Gliscit veneni fervor, atque omnes vias
 Rimatur anima, limen insisto Stygis;
 Salvete manes; umbra venio multiplex.
 At tu scelerata, sequere: supplicio tuo
 Non unus orcus sufficit, nec Tartara
 Angusta tantis noxijs. Quantum est tamen,
 Undas fugaces Tantalus tradat, rotam
 Ixion addat, Belides humeris tuis
 Urnas resignent, Sisyphus saxum dabit,
 Tota excitabo Tartara in penas tuas.
 Renitere anima, & proroga vite moram,
 Tormenta dire conjugis dum contuor,
 Sit hoc doloris pharmacum, nullum est necis:
 Discarrit ossa pestilens succi vapor,
 Vitamque querit, palpitat pugna impotens
 Natura: lamque luminum torva faces
 Tanquam cometa fulgurant. seovum inbar,
 Salit, minatur, fludiat, frendit, tremis,
 Intus remugit, friget, & suspiria
 Profunda ducit: Menas ut Nysae iugis
 Cum Baccha totum pectore exceptit deum.

Roxana

Roxana prodi, vosque chara pignora
Et ultionis.

Ato. Quid hoc? citatis aëra infesto rotis,
Tractuque plenos nubium curru seco.

Caligo quanta? Phœbus immer sit diem,
Meumque fugit facinus; ô magnum decus?

Noctua tardos agitate currus,
Et recedentem revocate solem,

Cernat invitus facinus peractum

Sol serpentigerum curru qui circuis annum,

Siste rotas volucres, & fulvâ lampada verte,

Torva Medusæi non sunt hæc Gorgonis ora.

Quid fulminantem Iupiter crispas manum?

Vibravit in me: fulminor. Cado, cado.

Et hæc & illa fecimus Minos, scelus

Hoc omne nostrum est: Bessus hinc nihil auferet,

Tormenta scelerum sola tantorum feram.

Vel deme partem: denegas, patiar, age.

Dilaniet vultur, rota torqueat, urna fatiget,

Poma negent, saxum recidat, mons opprimat, una

Hæc cuncta sustinebo: quid supra deest?

Fugite Ariaspa parva, Si simithra puer,

Roxana, conix parce: Minos avocat.

Abite volucres pessima. Sequar, Sequar.

FINIS.

ERRATA.

P Ag. 5. v. 3. pro *Clausi secretam lege Clausi remotam*. P. 8. v. 6.
hoc. P. 17. v. 1. ubi labor victoriæ. P. 17. v. 11. et quod volunt.
P. 13. v. 5. abiit. v. 8. dei. P. 20. v. 5. quod maius est. P. 22. v. 23. ce-
pit. P. 23. v. 3. differre. P. 24. v. 16. inflato. P. 25. v. 19. flamma spiri-
tu. P. 27. v. 1. plebe par est cum su. v. 11. nanus. v. 12. minus. P.
28. v. 29. non Baetra. P. 37. v. 3. non tum. P. 30. v. 9. Implumis. P.
31. v. 6. superi. v. 16. matrem. v. 25. O dulcis. P. 35. v. 3. nivoso. v. 4.
folia. P. 36. v. 14. iaculatur. P. 40. v. 12. Trino. P. 41. v. 9. Lycuchus
Afer. P. 42. v. 12. veris ut. P. 42. v. 24. matrem decet. P. 43. v. 22.
cepit. P. 44. v. 8. æqualis. v. 15. dulcis et. P. 45. v. 7. non suo scelere.
P. 47. v. 21. cruore patrio. P. 54. v. 10. quatiâ. P. 55. v. 7. metus.
P. 56. v. 6. condidit ortu. P. 57. v. 1. superstat? suspicio. v. 2. mors est
cepta. v. 22. videat. P. 58. v. 2. quicquid & famæ. P. 60. v. 8. artus.
R. 62. v. 12. Medusæi.